

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUC

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUC

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt: ŠKOLA RADOSTI, ŠKOLA KVALITY

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3688

EU PENÍZE ŠKOLÁM

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUČ

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUČ

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

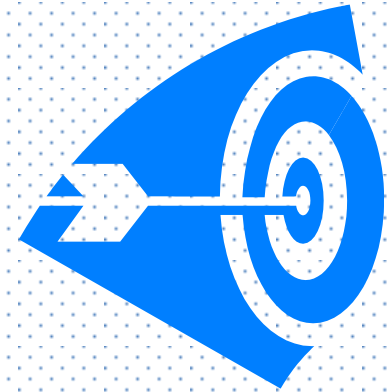
Autor:	<i>Mgr. Johana Hřivnová</i>
Vzdělávací oblast:	<i>Jazyk a jazyková komunikace</i>
Vzdělávací obor:	<i>Český jazyk</i>
Vzdělávací předmět:	<i>Český jazyk</i>
Ročník:	<i>9.</i>
Tematická oblast:	<i>Literatura 19. a 20. století</i>
Téma hodiny:	<i>Symbolismus v literatuře</i>
Označení DUM:	<i>VY_32_INOVACE_36.02.HRI.CJ.9</i>
Vytvořeno:	<i>07. 10. 2013</i>

LITERATURA 19. A 20. STOLETÍ

SYMBOLISMUS

Charakteristika období

- Umělecké hnutí, které vzniklo ve Francii roku 1886.
- Cílem symbolistů bylo zobrazovat věci, které nelze racionálně popsat, tedy zobrazit nezobrazitelné (nálady, emoce, myšlenky, city apod.)

Výtvarné umění

- Paul Gauguin (Francie) *P. Gauguin*

Obr.1

Obr.2

Obr.3

Čeští malíři a sochaři

- Max Švabinský
- Jan Zrzavý
- Ladislav Šaloun (sochař)

Obr.4

Odraz v literatuře

- Spisovatelé využívali pro svá díla báje, mýty a pohádky.
- Tajemství – symbol, které bylo ukryté v nitru věci, bylo vyjádřeno nepřímou – metaforou.
- Ve verších byl kladen velký důraz na hudebnost verše (často vedlo k nesrozumitelnosti a nepochopitelnosti).

- Hlavní záminkou autora bylo zapůsobit, nezáleželo mu na pochopení textu.
- V básních dominoval „volný verš“, který symbolisté užívali jako první.
- Volný verš - nepracuje s žádnými obvyklými prvky stavby verše, tj. ani s přízvukem, ani s délkou samohlásek, ani se v něm nevyskytuje konstantní počet slabik ve verši.

Vilém Závada: Poslední rozloučení

Ale i v noci pracuje centrála hlavy.

Drnčí v ní telefony a svítí signály.

Tvé srdce všechno slyší a cítí.

Nepřestříhl jsi dosud drát

a v zubech nepřekousl pupeční šňůru.

A život jednou prožitý tak rychle nezhasne.

Doznívá dlouho, bolí, sálá a žhne.

Moderní revue

- Časopis, který vycházel v letech 1894 – 1925. Působili v něm básníci symbolistické a dekadentní generace.
- Nebyl to časopis, ve kterém byly tištěny jen texty, ale i grafiky a kresby.
- Zdůrazňoval ideál svobodného, nespoutaného jedince, odmítal všechny mravní a estetické normy, hlásal volnou lásku a legitimitu homosexuality.

Světoví autoři

- Paul Verlaine
- Arthur Rimbaud
- Charles Baudelaire
- Stéphane Mallarmé
- Alexandr Blok

Obr.5

Arthur Rimbaud

Samohlásky

A čern, E běl, I nach, O modř, U zeleň hlásek,
Já jednou vypovím váš různý vznik a druh.

A, černý korzet, plný rudých much,
Jež bzučí kolem páchnoucích a krutých pasek,
Zátoka stínů, E, běl stanů, čirý vzduch,
Šíp ker a bílých králů, chvění vrásek;
I, purpur, krev a smích, jenž tryská ze rtů krásek
Ve hněvu, anebo kající bludný kruh.

U, božské vibrace, U, zeleň moří s vesly,
Mír pastvin s dobyt看em, mír vrásek, které kreslí,
Prst alchymie pilným čelům vševědů;
O, zvučná polnice, klid vesmírného vřídla,
Jímž poletují planety a archandělská křídla.
- O, modrý paprsek jejího pohledu.

Arthur Rimbaud

- Jean Arthur Rimbaud (1854 – 1891)
- Své dokonalé básnické díl vytvořil ve svých 15 – 19 letech.

Obr.6

- Jeho poezie byla budována na bezprostředním osobním zážitku a fantazii, kritizuje měšťáckou společnost.

Tvorba

- Illuminace – sbírka, která vyšla po jeho smrti (P.Verlaine).
- Opilý koráb – sám nikdy neviděl moře, proto je tato sbírka charakterizována jako „snová, fantazijní“. Obsahuje i báseň Samohlásky – viz. Výše.

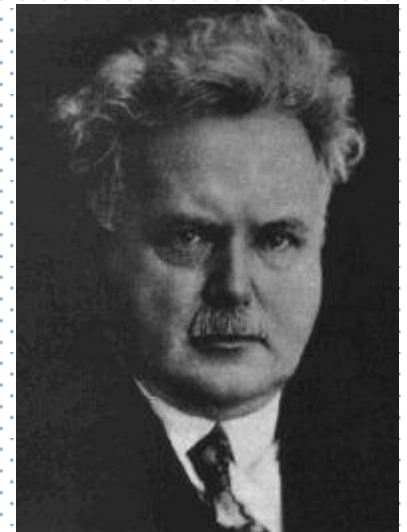
Čeští autoři

- Otokar Březina

Obr.7

- Viktor Dyk

Obr.8

- Karel Hlaváček

Obr.9

Obr.10

- Antonín Sova

Antonín Sova

(1864 – 1928)

- Impresionista a symbolista, který ve svém díle často a rád opěvoval českou krajinu.
- V jeho tvorbě můžeme nalézt impresionistické sbírky, symbolistické sbírky, i tvorbu prozaickou.

Tvorba - symbolismus

- Zpěvy domova (1918)- reakce na I. světovou válku, vyznání lásky k domovu, odpor k válce.
- Údolí nového království (1900) – popisuje svoji vidinu nové společnosti.
- Ještě jednou se vrátíme (1900)

Kdo vám tak zcuchal tmavé vlasy ?

Když ona přišla na můj sad, vše právě odkvétalo.

Tak nevrle a tulácky v obzoru slunce spalo.

Ó, proč tak pozdě? řek jsem k ní. Poslední slunce na síti,
zvony mi v mlhách umlkly, jsou ptáci v travách ukrytí,
mé louky teskní vůní mdlou a vody zešeřeny jsou,
a přes přívozy stíny jdou a všecko planou je už hrou –
že do daleka odplout chci kams na zelené ostrovy
a zdvihám vlajky na stožár a bílé plachty, lanoví.
Vás tenkrát zjara čekal jsem... V obzoru modrý zvučel
jas.

Já napjal struny z paprsků, by echem chyt se v nich váš
hlas.

Nuž rcete, kde jste tenkrát byla? A pod jakými
zeměpásy?

Nuž rcete, čí jste jaro žila? Kdo vám tak zcuchal tmavé
vlasy?

Kde horké noci zpívaly vám okna otevřená?

Má duše marně toužila tím tichem uděšená.

A teď! Kdy nevzpomněl jsem snad, vše se tu chystám
zanechat,

Na plavbu bych se vydal rád, proč jdete vadnout na můj
sad?

Pro nás tu slunce nehoří a nevýskají pohoří.

Nám nikde louky nevoní, zpěv nezní v našem pomolí,

Chci odplout sám a poslouchám podzimu pohádkové
hlasy –

Jdu hledat Nové království. Kdo vám tak zcuchal tmavé
vlasy?

*Hledat lidi, které byste milovali...to je tajemství a
úspěch celého života.*

(Antonín Sova, Lyrické vteřiny duše)

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUC

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUC

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

Seznam použité literatury a pramenů:

BAUER, A. Čítanka 1 pro 1. a 2. ročník středních škol. Olomouc : Rubico, 2003. ISBN 80-85839-91-1. s. 158.

SOCHROVÁ, M. Literatura v kostce pro střední školy. Praha : Fragment, 1996. ISBN 80-85768-95-X. s. 45.

LUKELOVÁ, I. To nejlepší z poezie 19. století. Levné knihy, 2005. ISBN 80-7309-280-8. s.333.

cs.wikipedia.org/wiki/Symbolismus

Použité zdroje:

Strana 5

[Obr.1][cit.2013-10-11]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paul_gauguin.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paul_gauguin.jpg).

[Obr.2][cit.2013-10-11]. Dostupný pod licencí na Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paul_Gauguin_-_Paran_Api.What_Neus-Google_Art_Project.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paul_Gauguin_-_Paran_Api.What_Neus-Google_Art_Project.jpg).

[Obr.3][cit.2013-10-11]. Dostupný pod licencí na Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paul_Gauguin_111.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paul_Gauguin_111.jpg).

Strana 6

[Obr.4][cit.2013-10-11]. Dostupný pod licencí na Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karel4_Kozak.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karel4_Kozak.jpg).

Strana 11

[Obr.5][cit.2013-10-11]. Dostupný pod licencí na Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mallarme.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mallarme.jpg).

Strana 14

[Obr.6][cit.2013-10-11]. Dostupný pod licencí na Creative Commons na [www:<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Carjat_Arthur_Rimbaud_1872_n2.jpg>](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Carjat_Arthur_Rimbaud_1872_n2.jpg).

Strana 16

[Obr.7][cit.2013-10-11]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brezina_Otokar.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brezina_Otokar.jpg).

[Obr.8][cit.2013-10-11]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Viktor_Dyk.jpg?uselang=cs>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Viktor_Dyk.jpg?uselang=cs).

Strana 17

[Obr.9][cit.2013-10-11]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karel_Hlavacek_1895.jpg?uselang=cs>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karel_Hlavacek_1895.jpg?uselang=cs).

[Obr.10][cit.2013-10-11]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Antonin_Sova.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Antonin_Sova.jpg).